

“Yıkık Kentli Kadınlar neden yazıldı?”

Milliyet

Yıkık Kentli Kadınlar neden yazıldı?

Bellekle ilgili problemimiz var, fakat bazı şeyleri de hatırlıyoruz: Komşumuzun, sevgilimizin, arkadaşımızın bize yaptıkları gibi... İntikam duygumuz her an körüklenebilir bu anlamda. Gelgelelim kendimizce sınırlarımızı aşan sorunları unutmak, hem de çabucak unutmak, bu arada adet yerini bulsun diye “Unutmayacağız, unutturmayacağız” nakaratını da tekrarlayarak uyku haznemizi genişletmek, bizi biz yapan değerlerle bütünleşmiş durumda. Ne yalan söyleyeyim, Yıkık Kentli Kadınlar birtakım noktaları kendime hatırlatmak için yazıldı. Sanırım ölüm ve yaşam arasındaki o ikilemin, içimdeki muamma ile karşılaştığı noktaydı o.

Kitapta sözlerine ve tecrübelerine yer verilen kadınlar özellikle mi seçildiler?

Tesadüfi denilebilir. Bir zincirleme de denilebilir. Birbirini tanıyanlar yoluyla oldu bu. Bölgede belgesel film çalışması yapan Petra Holzer, beni Melek Gündoğan ile tanıştırdı ve devamı geldi: Nuran Keser, Nilgün Türkmen, Esmâ Çelik, Gülay Ozantürk, Ayşe İlhan, Hanife Orhan. İsmet Palta ile tanışmam ise İnci Aral sayesinde oldu.

Kitap, sadece depremi değil, kadın kimliği, siyasal duruş, din ve sosyal ilişkileri de anlatıyor.

Bu kitabın bir deprem kitabı olduğu konusunda şüphelerim var. Bence deprem bir katalizördü. Olan biteni hızla ve acımasızca gün ışığına çıkaran, sonra aynı hızla, geride kalmanın verdiği unutma ve unutturma ile tüm bu olanları saklayıp yutan... Konuştuğum kişilerin sayısı sekizden fazlaydı benim. Ve deprem henüz olmuşken geliştirmiş oldukları bilinç, kriz anı bilinci olsa bile çok çarpıcıydı. Aile kavramına, devlete, dine karşı inanılmaz bir dirayet vardı sözlerinde, susuşlarında. Kendilerini de delicesine sorguluyorlardı. Zaman içerisinde yumuşamaya başladılar. Ve içlerinden ancak sekizi kitabı benimle yürütme fikrine onay verdi. Bu işe onay verenlerden biri şöyle dedi bir gün: “Elbette varım bu işe. Kaybedecek neyim kaldı ki? Eğer inanacak bir şeyim kalsaydı sana bu onayı asla vermezdim.” Bu kadınların hepsinin orta sınıftan olması, endüstrileşmiş bir kentin bireyi olmaları kitaba bir yön çizdi, yani bir yere kadar. Bir noktadan sonra Türkiyeli kadın olmanın Batı ve Doğu diye ayrılamayacak bir problematik olduğunu gördüm.

Konuşmaktan vazgeçen kadınların gerekçeleri neydi?

Depremin hemen ardından hâkim olan öfkelerinden arınmışlar, bir ihtimal dirençlerini de kaybetmişlerdi; ayrıca bu ülkede hiçbir şeyin ne kişisel ne de toplumsal anlamda değişmeyeceğini, kısa sürede unutulacaklarını düşünüyorlardı. Haksız olmadıklarını zaman gösterdi.

Konuştuğunuz kadınların önemli bir bölümü politik olarak sağda duruyor ve deprem sonrasında İslamla ilişkileri daha da yoğunlaşmış. Bu “homojenlik” kitabın güvenilirliği açısından ne düşündürüyor size?

Hemen belirteyim bu kadınların hemen hepsi deprem öncesinde belli bir politik görüşe sahip olmalarına rağmen deprem sonrasında artık politikaya güvenmediklerini ve politik hiçbir görüşe sahip olmadıklarını belirttiler. Burada sol ya da sağ diye ayırt etmiyorum. Onlar da etmiyor zaten.

Soruları sorarken bir otokontrol mekanizması geliştirdiniz mi?

Otokontrol olmazsa bu iş olmaz. Ancak insan bu tip ağır konularda en fazla bir saat kendini engelleyebiliyor. Yalın acı için yapılabilecek şeyler sınırlı, bu yüzden getirebileceğiniz önerilerin de manasızlığını görebiliyorsunuz. Bölgeden her dönüşümde hissettiğim çaresizlik duygusunu anlatamam.

Bölgede fuhuşun arttığına ilişkin çıkan haberleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bölgede fuhuş hep vardı. Artmasının nedeni olsa olsa ekonominin batağa saplanması ve artan çaresizlik duygusudur.